

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Міністерство освіти і
науки України

Національний
університет фізичного
виховання і спорту
України

Спортивний комітет
України

ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ КОМПЛЕКСНИХ МІЖНАРОДНИХ ЗАХОДІВ «СТУДЕНТСЬКА НАУКА В СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ: СУЧАСНІ ТРЕНДИ»,

присвячені 90-річчю

Національного університету фізичного виховання і спорту України

03 квітня 2020 року

КИЇВ, УКРАЇНА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Міністерство освіти і
науки України

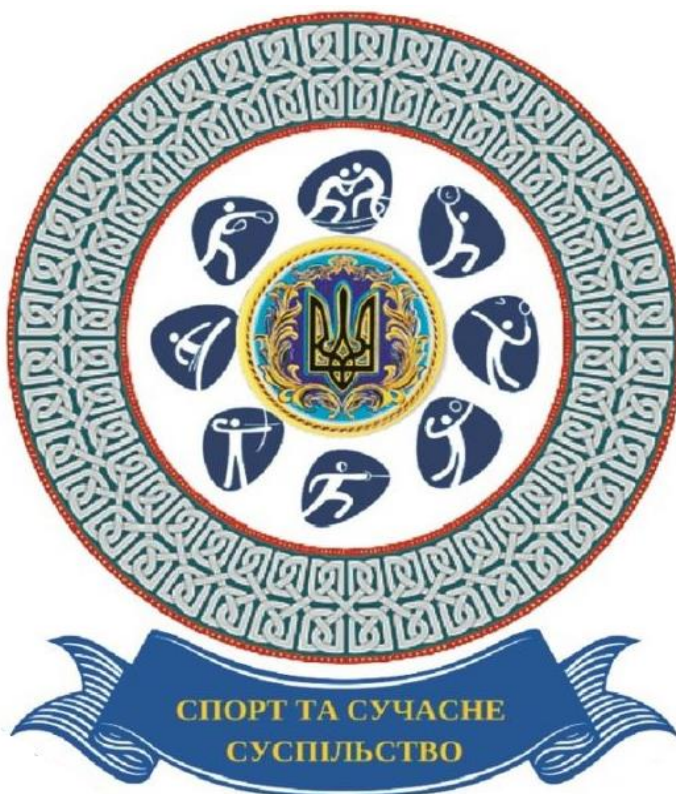

Національний
університет фізичного
виховання і спорту
України

Спортивний комітет
України

ХІІІ МІЖНАРОДНА СТУДЕНТСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ «СПОРТ ТА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО»

ЧАСТИНА І

03 квітня 2020 року

КИЇВ, УКРАЇНА

«Спорт та сучасне суспільство» : Матеріали XIII Міжнародної студентської конференції [Збірка матеріалів Комплексних міжнародних заходів «Студентська наука в сфері фізичної культури і спорту: сучасні тренди», присвячених 90-річчю Національного університету фізичного виховання і спорту України]. Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту України [електронний ресурс]. 03 квітня 2020. Частина I. 260 с.

Редакційна колегія:

- Борисова О.В.** проректор з науково-педагогічної роботи; д. фіз. вих., професор кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ
- Гончаренко Є.В.** к.фіз.вих., декан тренерського факультету, доцент кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ; декан тренерського факультету
- Когут І.О.** голова Вченої Ради Науково-дослідного інституту НУФВСУ; д. фіз. вих., професор кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ
- Матвеев С.Ф.** завідувач кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ
- Нагорна В.О.** к. фіз. вих. і спорту, доцент кафедри спортивних ігор НУФВСУ
- Юденко О.В.** головний редактор збірника студентських наукових робіт; доцент кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ, канд.пед.наук, заст. Завідувача кафедри з наукової роботи

Збірка містить наукові праці, що присвячені висвітленню різних історичних, організаційно-управлінських, правових та економічних аспектів та засад розвитку фізичної культури і спорту; актуальних проблем підготовки спортсменів; теоретико-прикладним питанням реалізації олімпійська освіти.

Наукові статті збірки представляють інтерес для студентів, викладачів та фахівців, професійна діяльність яких відповідає шифрам спеціальностей 017 «Фізична культура і спорт» та 227 «Фізична терапія, ерготерапія».

комерціалізації інфраструктури фізичної культури та спорту	<i>О.І. Попрозман</i>	
Особливості проведення змагань з марафону в Україні	<i>Д.П. Ковальчук,</i>	90
	<i>К.В. Краснянський</i>	
Формування та розвиток комуніації та комункабельності	<i>С.Т. Кошляк,</i>	95
спортивних фахівців	<i>Л.В. Калита</i>	
Роль стейкхолдерів для спортивних організацій	<i>А.В.Кралев,</i>	100
	<i>О.І. Попрозман</i>	
Міжнародний досвід фінансування сфери фізичної культури і	<i>М.Є. Лановенко,</i>	104
спорту	<i>Л.В. Калита</i>	
Соціальна інтеграція дітей з інвалідністю засобами фізичної	<i>К.В. Липова</i>	107
культури і спорту	<i>В.Л. Маринич</i>	
Обґрунтування застосування засобів відновлення у учасників	<i>В.І. Лукаш,</i>	111
війсьових локальних конфліктів в програмах фізкультурно-	<i>В.А. Ігнатенков</i>	
спортивної реабілітації	<i>О.В. Юденко</i>	
	<i>Н.М. Крушинська</i>	
Особливості лідерства в фізкультурно-спортивних організаціях	<i>К.А. Мазур,</i>	118
	<i>Л.В. Калита</i>	
Стратегічний менеджмент у спорті	<i>Р.В. Мазур,</i>	122
	<i>О.І. Попрозман</i>	
Сучасні тенденції в управлінні розвитком неолімпійським	<i>О.А. Макаренко,</i>	126
спортом	<i>Т.А. Кропивницька</i>	
Проблеми матеріально-технічного забезпечення змагань	<i>А.О.Пархоменко,</i>	130
стрілби з луку	<i>К.В. Краснянський</i>	
Початковий відбір та прогнозування обдарованості юних	<i>Н.О. Руснак,</i>	135
більярдистів 7-9 років	<i>Л.В. Жигайлова,</i>	
	<i>О.В. Борисова,</i>	
	<i>В.О. Назорна</i>	
Тенденції розвитку світового професійного футболу	<i>А.І. Садовський,</i>	141
	<i>Є.А. Шитікова,</i>	
	<i>С.Ф. Матвеев</i>	
Футбольні клуби Європи: аналіз джерел доходів і витрат клубів	<i>О.С. Скірто,</i>	144
	<i>Ю.І. Бутенко</i>	
Волонтерський рух в адаптивному спорті	<i>О.В. Степанюк,</i>	148
	<i>І.О. Козут</i>	
Формування просторової орієнтації у старших дошкільників	<i>С.А. Титаренко</i>	153
засобом рухливої гри		
Історичні аспекти та особливості змагальної діяльності	<i>І.Р. Шерстюк,</i>	158
гімнасток в групових вправах	<i>Н.Г. Долбишева</i>	
Секція 2. Актуальні проблеми підготовки спортсменів		164
Планування навчально-тренувального процесу спортсменів, які	<i>Є.А. Білозерська,</i>	165
спеціалізуються в роликовому спорті, в групах спеціалізованої	<i>О.С. Холодова</i>	
підготовки		
Формування техніки володіння скакалкою в гімнастиці	<i>О.О. Бутенко,</i>	170
художній на етапі попередньої базової підготовки	<i>Ю.М. Сялямін</i>	
Особливості вибору ігрового амплуа в волейболі з урахуванням	<i>А.О. Васильєва,</i>	176
специфіки змагальної діяльності кваліфікованих гравців	<i>С.М. Скрипка,</i>	
	<i>О.Л. Шльонська</i>	
Передумови формування стійкої техніки спортивної ходьби в	<i>О.О. Виноградова,</i>	182
умовах втоми	<i>Г.О. Лопатенко</i>	
Методика вдосконалення координаційних здібностей у юних	<i>І.С. Гончаренко,</i>	185
спортсменів спортивно-бальних танців 6-7 років	<i>В.В. Воронай</i>	

рівень відповідності матеріально-технічної бази сучасним вимогам і стандартам має найнижчу оцінку.

Висновки. Аналіз нормативно-правового забезпечення змагань зі стрільби із луку, а також практики їх проведення дозволили визначити, що для організації цих турнірів необхідне 3 основні групи матеріально-технічного забезпечення (обладнання поля, спорядження та змішане обладнання). Результати опитування спортсменів під час кубку України зі стрільби із луку дозволили визначити рівень матеріально-технічного забезпечення цих змагань, проблемним є не відповідність сучасним вимогам і стандартам (1,17 балів), що обумовлено не оновленням спортивних баз ще з радянських часів.

Література:

1. Ткачек В.В., Лукачев О.А. «Навчальна програма для ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ», 2010. С. 12-13.
2. Правила змагань стрільби з лука, 2007. С. 10-28.

ПОЧАТКОВИЙ ВІДБІР ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ОБДАРОВАНОСТІ ЮНИХ БІЛЬЯРДИСТІВ 7-9 РОКІВ

Н.О. Руснак; Л.В. Жигайлова; О.В. Борисова, В.О. Нагорна
Національний університет фізичного виховання і спорту України;
м. Київ, Україна

Актуальність. При прогнозуванні «таленту» майбутнього вихованця, тренер стикається з об'єктивними труднощами трактування результатів, отриманих при застосуванні різних методів відбору (експертної оцінки, апаратурного методу і методу тестів). До моменту відбору не всі здібності дітей однаково виражені, що пов'язано, в першу чергу з різницею рухового режиму, темпів дозрівання, соціальних та інших факторів. Таке становище неминуче знижує ефективність існуючих діагностик. Принцип комплексного підходу при вирішенні питання про вибір спортивної спеціалізації дозволяє не тільки отримати інформацію, але і зіставити показники, які стосуються різних сфер життєдіяльності з точки зору можливості формування спеціальних здібностей.

Всі якості і властивості особистості знаходяться в складних відносинах між собою та з ефективністю ігрової діяльності в майбутньому.

В багатьох країнах світу існують досить відомі школи підготовки спортсменів з більярдного спорту, представлені навчально-методичні розробки тренування більярдистів на етапі початкової підготовки [1-3]. Та на ряду з великою зацікавленістю авторів етапом початкової підготовки в більярді, залишається недостатньо розкритим питання пошуку обдарованих вихованців для занять більярдним спортом, що обумовлюється специфікою ігрової діяльності та вимагає багатостороннього прояву цілого комплексу спеціальних якостей, від яких залежить можливість успіху в обраному виді спорту. Вона виражається в особливостях морфофункціональних, психофізіологічних, техніко-тактичних і особистісних характеристик [4].

Мета дослідження - обґрунтування методики початкового відбору та прогнозування схильності до занять більярдним спортом дітей 7-9 років.

Завдання дослідження: 1) Провести аналіз спеціалізованої літератури щодо питання особливостей фізичного та психічного розвитку, відбору та прогнозування схильності до занять більярдним спортом дітей 7-9 років; 2) Здійснити контроль функціональних і антропометричних показників дітей 7-9 років на етапі початкової підготовки; 3) Визначити основні показники прогнозування схильності до занять більярдним спортом дітей 7-9 років.

Методи дослідження: аналіз і узагальнення літературних джерел; опитування; психофізіологічні методи; педагогічне тестування; методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. З метою виявлення оптимального віку початку занять більярдом юних спортсменів нами було проведено опитування 320 спортсмени з 37 країн Європи чоловіків, жінок, юніорів, юнаків та дівчат на Чемпіонаті Європи з пулу у 2018 році. Більшість спортсменів почали займатися більярдом у віці до 8 років – 86%, до 12 років – 12% та 2% спортсменів розпочали заняття більярдним спортом у віці 12-13 років.

**Антропометричні показники та рівень розвитку
координаційних якостей юних більярдистів
групи початкової підготовки 1 року навчання (n = 20)**

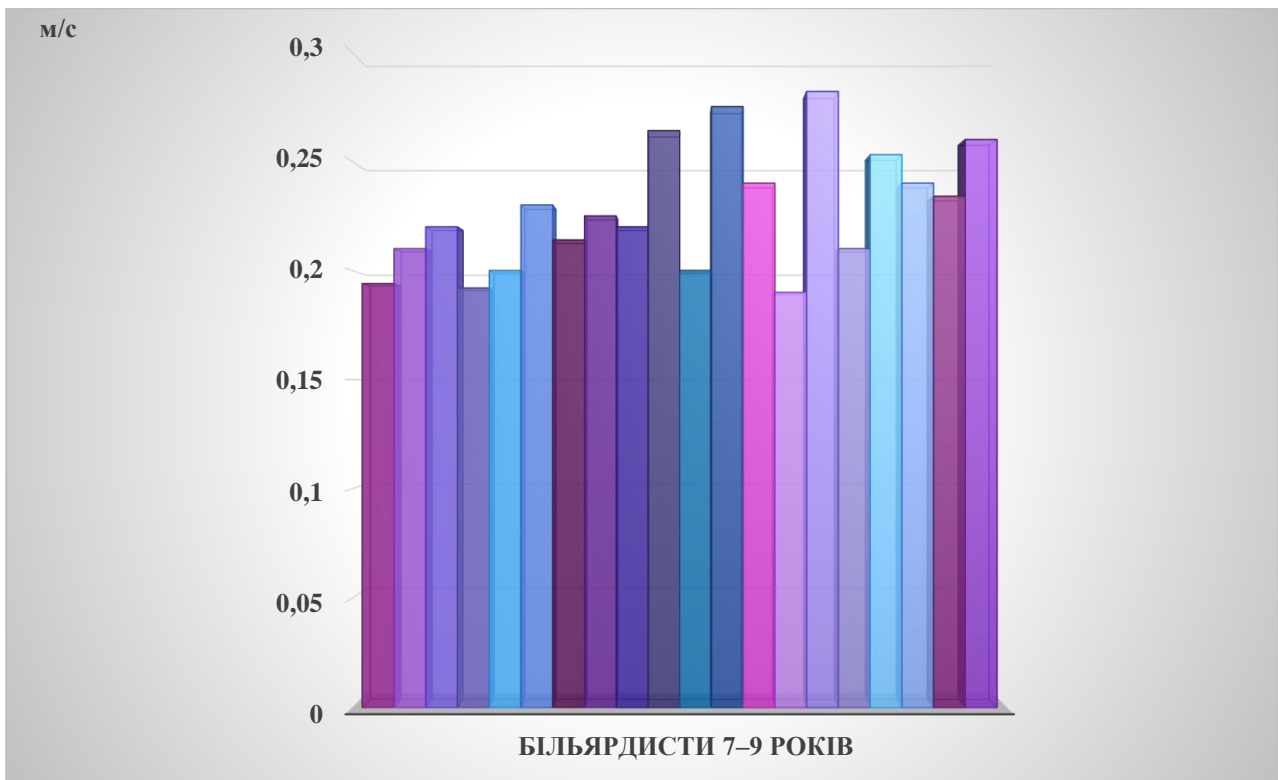
Показники	Оцінка в балах		
	1	2	3
Довжина тіла, см	< 128	128 – 137	> 137
Зріст, стоячи з витягнутими руками, см	< 159	159 – 172	> 172
Розмах рук, см	< 126	126 – 137	> 137
Обхват грудної клітини, см	< 61,5	61,5 – 66,5	> 66,5
Вага, кг	< 24,5	24,5 – 31,5	> 31,5
Інтегральний показник координації	< 0,19	0,19 – 0,25	> 0,25

Оцінювання схильності до більярду дітей 7-9 років здійснюється на основі даних, представлених в табл. 1. З метою отримання інтегральної оцінки, абсолютні значення за кожним показником переводяться в бали відповідно до табличними даними. Нами було визначено, що комплексність рухової діяльності з акцентом на швидкості, точності і амплітудно виконання рухів у досліджуваних 20 більярдистів 7-9 років оцінюється в переважній більшості (75%) в 2 бали. 25% дітей виконали динамічну зв'язку стрибків, на час і просторову точність, на 3 бали.

Оцінка балістичної координації рухової діяльності характеризує здатність юних більярдистів керувати рухами і діями, погоджуючи їх з зусиллям в часі і просторі для досягнення поставленої мети (див. рис. 1).

Особливе значення для більярдистів мають морфологічні показники, в першу чергу масо/ростові. Це пов'язано з необхідністю формування техніки стойки юного більярдиста з урахуванням висоти ігрового столу. Педагогічні спостереження і аналіз антропометричних даних випробовуваних дозволив нам встановити, що мінімальний ріст гравця для використання класичної техніки стойки в більярді 128 см.

Нами було визначено, що комплексність рухової діяльності з акцентом на швидкості, точності і амплітудно виконання рухів у досліджуваних 20 більярдистів 7-9 років оцінюється в переважній більшості (75%) в 2 бали. 25% дітей виконали динамічну зв'язку стрибків на 3 бали.

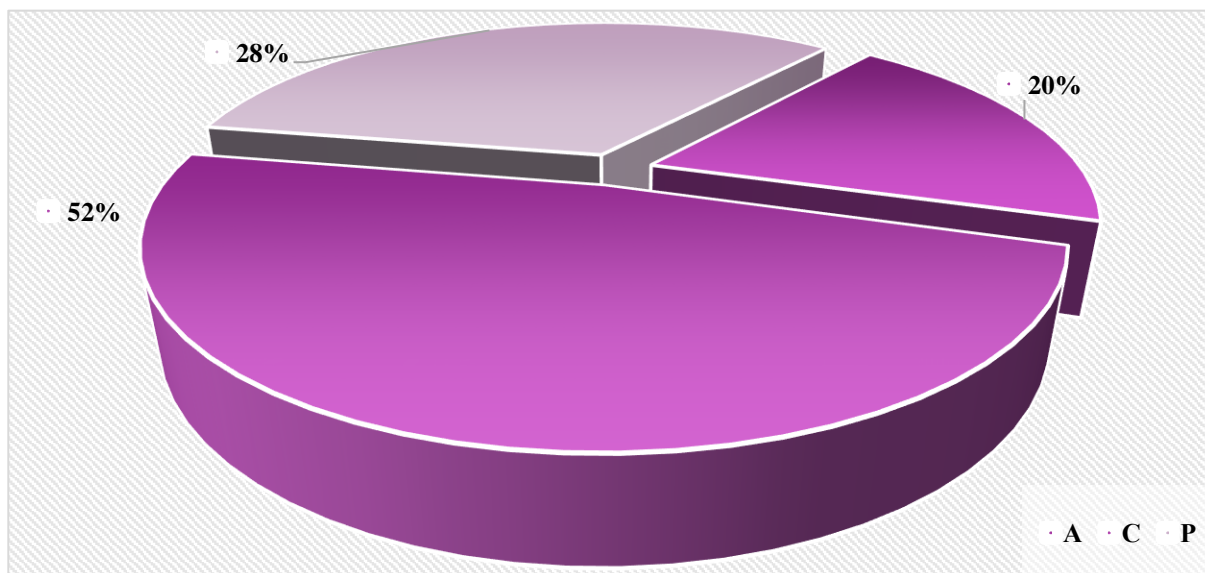

Рис. 1. Інтегральний показник координації більярдистів 7-9 років (n=20)

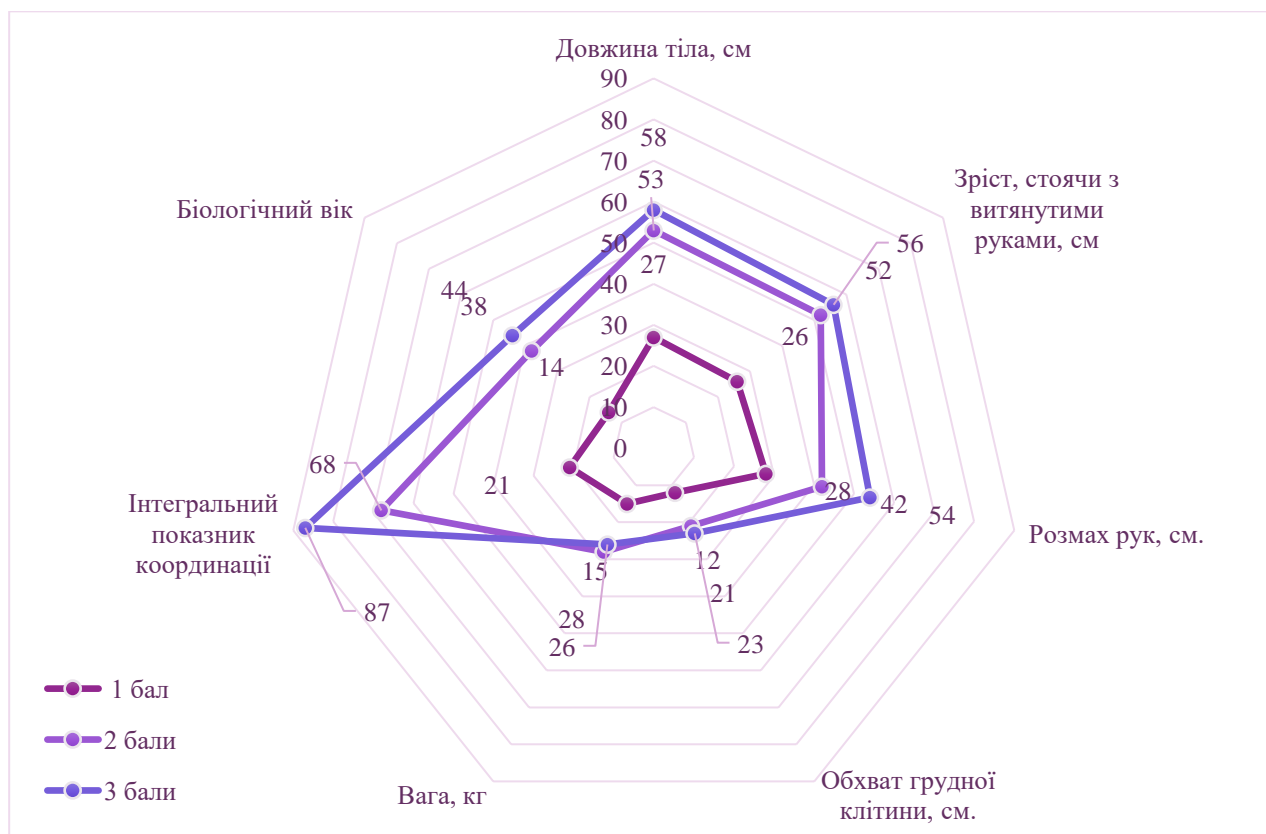
Для оцінки біологічного віку молодших школярів пропонується використовувати різні показники і їх комбінації, підходи, прийоми, методи: абсолютні і відносні величини тотальних розмірів тіла. До восьми років в нормі дитина повинна мати 10-12 постійних зубів. Як показало проведене нами обстеження, розкид в наявності постійних зубів в групі випробуваних може скласти від 1 до 12, що відповідає біологічному віку від шести до восьми років. Залежно від кількості постійних зубів на момент обстеження, випробуваних можна віднести до груп акселератів (більше 12), медіанти (10-12) і ретардантів (1-9).

Визначення біологічного віку в сукупності з показниками фізичного розвитку дозволило більш точно оцінити рівень функціональних можливостей основних систем організму, що росте, і в якійсь мірі – рівень його здоров'я. Проведене нами дослідження показало наявність кореляцій між антропометричними даними і кількістю постійних зубів ($0,76 \leq r_{xy} \leq 0,95$). Серед досліджуваних юних спортсменів виявлено, що у 52% біологічний вік відповідає середньому, у 20% – випереджає середній і у 28% – відстає (рис. 2).

Рис. 2. Розподіл досліджуваних дітей 7-9 років за ступенем біологічного розвитку.
Примітка: А – акселератів; С – біологічний вік відповідає паспортному; Р – ретардант

Рис. 3. Зв'язок антропометричних показників, біологічного віку та інтегрального показника координації юних більярдистів з їх спортивною результативністю, ($p < 0,05$)

Середні показники виконання спеціалізованих для більярдного спорту тестів вихованцями груп початкової підготовки у порівнянні з їх антропометричними показниками, біологічним віком та рівнем розвитку координаційних якостей дають чітке уявлення про тісний кореляційний зв'язок

між рівнем їх виконання спеціальних технічних і техніко-тактичних завдань та динамічної зв'язки стрибків на 2 ($r=68$) та 3 ($r=87$) бали, як видно на рис. 3.

Висновки. Аналіз спеціалізованої літератури щодо питання особливостей фізичного і психічного розвитку, відбору та оцінки схильності до занять більярдом юних спортсменів дозволив встановити, що визначення потенційних можливостей дітей 7-9 років до успішного навчання в спортивних іграх і, зокрема, в більярді вкрай складний, але необхідний процес. Особливості відбору та прогнозування схильності до більярду дітей 7-9 років полягають в тому, що рухова координація - один з найбільш істотних складових елементів рухової підготовки в більярді, що було підтверджено високим кореляційним зв'язком ($r=87$, при $p < 0,05$).

Література:

1. Байч М., Координационные способности как основной компонент подготовленности спортсменов высокого класса в игровых видах спорта (на примере бильярда и тенниса)/ М.Байч, Л.Полищук, В.Нагорная;/Наука в олимпийском спорте, 2014. № 3. С. 8-12.
2. Більярдний спорт: Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл / В.О. Нагорна, А.В. Заостровцев. К., 2014. 96 с.
3. Нагорная В.О. Методика стабилотрафії в научно-методическом обеспечении подготовки бильярдистов / В.О. Нагорная // *Олимпийский спорт составная часть физического и духовного развития человека: материалы Международной Олимпийской научной конференции* (8-9 октября 2012г.). [Баку], 2012. С. 449-454.
4. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учеб.: в 2 кн. / В.Н. Платонов. Киев : Олимпийская литература, 2015. Т.1. 680 с.